

Asia: Lausuntopyyntö Lapinlahden Tielammen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (POSELY/3323/2022)

Pohjois-Savon ELY-keskus
kirjaamo.pohjois-savo@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Eurowind Energy Oy suunnittelee 17 voimalan tuulivoimatuotantoaluetta Tielammen alueelle Lapinlahdelle Pohjois-Savoon. Voimaloiden kokonaiskorkeus on 250 m. Alue on kaksiosainen ja sen yhteispinta-ala on n. 846 ha. Hankkeen sisäinen sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavan osin maakaapelein ja osin ilmajohdoin. Alue on pääasiassa havupuuvaltaista metsää, avohakkuualueita ja vähän ojitettua metsää sekä puustoisia soita. Tämä lausunto on samansisältöinen Luonnonvarakeskuksen hankkeen kaavaselostuksesta antaman lausunnon kanssa.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Selostuksen mukaan metson mahdolliseen soidinalueeseen alueen lähituntumassa rakentamisella ei ole vaikutusta, mutta toimintavaiheella nähdään voivan olla vaikutuksia 500 m päähän sijoittuvalla voimalalla. Luke näkee olemassa olevan tieteellisen kirjallisuuden perusteella samoin.

Selostuksen mukaan alueella esiintyy kaikkia neljää suurpetolajia, mutta lajeille erityisen soveltuvia elinympäristöjä, lisääntymisalueita tai kulkureittejä ei alueella esiinny. Luke huomauttaa, että vaikka hankkeessa tehty kirjallinen suurpetoselvitys on perusteellinen, alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina ei voida tehtyjen lumijälkilaskentojen avulla poissulkea.

Luke näkee selostuksessa ehdotetut lieventämiskeinot suositeltavina. Lisäksi selostuksessa kerrotaan, että hanketoimija toteuttaa hankkeessa vapaaehtoista biodiversiteettikompensaatiota vuokraamalla tuulivoimahankkeen toiminta-ajaksi vanhan metsän alueen Kuopiosta, jolla toteutetaan erilaisia toimenpiteitä monimuotoisuuden lisäämiseksi. Lisäksi ennallistetaan metsittämällä samankokoinen alue, miten paljon metsää tullaan Tielammen tuulivoima-alueen rakentamiseksi kaatamaan.

Hanke rajautuu Iso-Petäjämäen hankkeeseen ja muodostaa sen kanssa n. 10 km pitkän ja 6 km leveän yhtenäisen tuulivoima-alueen. Lukuun ottamatta metsoa hankkeen yhteisvaikutukset Iso-Petäjämäen hankkeen kanssa arvioidaan selostuksessa kuitenkin pieniksi.

Metson osalta vaikutukset nähdään kohtalaisina. Toiminnan aikaisten vaikutusten osalta selostuksessa luotetaan eläimistön tottuvan voimaloihin.

Lajiston totumisesta tuulivoimaan, ei tällä hetkellä ole tieteellistä näyttöä. Luke huomauttaa, että olemassa olevan tieteellisen tiedon perusteella, eläimet voivat esim. käyttää tuulivoima-alueita ja liikkuvat niillä, mutta tuulivoima-alueita käytetään usein vähemmän kuin kontrollialueita tai etäämmällä sijaitsevia alueita. Lisäksi tulee huomioida, että vaikutukset eivät välttämättä kohdistu ainoastaan suoraan välttämiskäyttäytymiseen vaan populaatiotasolla esim. lisääntymiseen, mikäli elinympäristö jollain tasolla heikkenee lisääntymisen kannalta (esim. pirstoutumisen myötä), vaikutukset voivat näkyä vasta pidemmällä aikavälillä.

On syytä huomioida myös se, että mikäli elinympäristö muuttuu lajille käyttökelvottomaksi tai se sitä välttää ja yksilöt siirtyvät muualle, lajin sisäinen kilpailu kiristyy. Alueen ulkopuolella voi näkyä lyhytaikainen immigraatiosta johtuva positiivinen vaikutus, mutta elinympäristön tuhoutuminen on populaatiotasolla vaikutukseltaan suoraan verrattavissa kantokyvyn pienenemiseen.

Pintavesistön osalta Luke näkee tärkeäksi suunnitella työt ja rakenteet niin, että vältetään kaikkea kiintoainekuormitusta alueen uomiin: valumavesien ohjailu, ojien selkeytysaltaat, maansiirtotöiden ajoitus, voimaloiden, sähkönsiirtolinjojen ja huoltoteiden sijoitus alueelle on tehtävä lähivesistöt huomioiden. Samoin on vältettävä esim. teiden rakentamista purojen ja muiden uomien yli. Lisäksi Luke näkee, että yhteisvaikutuksia tarkastellessa tulee huomioida, että jokivesistössä vesistöön päätyvä kuormitus (erityisesti humuskuormituksen tapainen hienojakoinen aines) vaikuttaa veden laatuun kuormituspisteestä alavirtaan päin koko joen matkalla, toki laimentuen virtaaman kasvaessa.

Tehtyjen selvitysten perusteella Luke näkee, että alueella on merkitystä useiden direktiivilajien elinympäristönä. Luke huomauttaa, että yhtenäiset häiriöttömät luontoalueet ovat tärkeitä ihmistoimintaa karttaville lajeille kuten suurpedot. Osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa myös olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. susi, karhu) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita. Luke näkee, että välttelyvaikutusten lisäksi selostuksessa olisi ollut syytä keskittyä myös pitkän aikavälin vaikutuksiin.

Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset lajeille osoittautuvat merkittävämmäksi.

3 Lausunnon tiivistelmä

Kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnessa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Suurpetojen osalta tehdyt selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella.

8.11.2024

3677/00 04 05/2024

Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida tehtyjen selvitysten avulla poissulkea. Luke huomauttaa, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. susi, karhu) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita. Pintavesistön osalta on olennaista suunnitella työt ja rakenteet niin, että vältetään kaikkea kiintoainekuormitusta alueen uomiin. Selostuksessa olisi ollut syytä keskittyä myös pitkän aikavälin vaikutuksiin. Luke huomauttaa, että tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 08.11.2024 klo 15:37:39.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: